

साथरोग विषयक काही संज्ञाचे सोपे अर्थ

अ क्र	संज्ञा	थोडक्यात
१	अधीशयन काळ (Incubation Period)	रोगजंतूचा शरीरात प्रवेश व रोगाचे पहिले लक्षण,चिन्हे दिसू लागेपर्यंतचा कालावधी
२	जंतूवाहक(Carrier)	ज्याच्या शरीरात कोणतीही लक्षणे उत्पन्न करता रोगजंतू वास्तव्य करीत आहेत. व ज्याच्यामुळे इतरास मात्र रोगप्रसार होऊ शकेल अशी व्यक्ती
३	जंतू संसर्ग	रोगकारक घटकाचा माणसाच्या शरीरातील प्रवेश आणि तेथे त्याची वाढ, विकास म्हणजे जंतू संसर्ग
४	प्रतिबंधक शक्ती	विशिष्ट रोगविरुद्ध किंवा विषाविरुद्ध शरीरात असलेली प्रतिकार शक्ती
५	साथ(Epidemic):	रोग उदभवणे व रोग्याची संख्या एकाएकी नेहमीपेक्षा जास्त होणे.
६	Propogated Epidemic	एका रूग्णापासून दुसऱ्या रूग्णास लागण होते, हि साथीमध्ये रूग्णाची संखेत हळू हळू वाढ होते, व हि साथ बराच काळ टिकते
७	सातत्यपूर्ण आढळ एन्डेमिक : (Endemic)	एखाद्या विभागात विशिष्ट आजार कायम, ठराविक प्रमाणात आढळून येणे.
८	विश्वव्यापी आढळ पँडेमिक (Pandemic)	जेव्हा एखाद्या रोगाची साथ एका देशापासून दुसऱ्या अनेक देशात अशी जगभर पसरते त्यास पँडेमिक असे म्हणतात
९	प्राणीजन्य रोग (Zoonosis)	प्राण्यापासून माणसाला होणारे रोगास प्राणीजन्य रोग म्हणतात
१०	तुरळक आढळ (sporadic)	तुरळकपणे एखादा रूग्ण आढळणे, मात्र त्या आजारच्या, रोगाच्या साथीची सुरुवात असू शकते.
११	रूग्णाच्या संपर्कातील व्यक्ती (Contact):	रूग्णकिंवा दुषित वातावरण यांचे द्वारे रोगजंतूशी संपर्क असलेली व्यक्ती
१२	इन्फेक्शन(Infection):	शरीरात रोगजंतूचा प्रवेश व त्यांची वाढ होऊन शरीरातील पेशींना होणारी इजा याचे पर्यवसन रोग होईलच असे नाही
१३	सब क्लिनिकल इन्फेक्शन	रोग जंतूचा प्रवेश वाढ होऊनही प्रत्यक्ष लक्षणे न दिसणे
१४	रोगसंक्रमण(Disease Transmission)	रूग्ण किंवा रोगवाहक त्या आजाराचे, रोगाचे मुख्य स्त्रोत,
१५	प्रत्यक्ष प्रसार (Direct Transmission)	एका व्यक्ती कडून दुसऱ्या व्यक्तीस प्रत्यक्ष शरीर स्पर्श
१६	तुषार/थेंब संसर्ग (Droplet Infection)	श्वसनसंस्थेचा सांसर्गिक आजार, खोकलणे, शिकणे,जोराने बोलणे तेव्हा बारीक तुषार, थेंब तोडांद्वारे हवेत पसरतात, तेव्हा लाळीचे बारीक थेंबामध्ये अनेक सुक्ष्म जंतू असतात, हेच तुषार कण जवळ पासच्या व्यक्तीसाठी त्या विशिष्ट आजाराचे स्त्रोत
१७	Contact with infected soil सांसर्गिक मातीशी संपर्क	सांसर्गिक मातीशी प्रत्यक्ष संपर्क आल्यास धनुर्वात सारखा संसर्ग होऊ शकतो

अ क्र	संज्ञा	थोडक्यात
१८	वाहक (carrier)	कुठेलेही बाह्य रोग लक्षण न दिसतही ज्या व्यतिच्या शरीरात रोगकारक जंतू असतात, त्यास त्या रोगाचा वाहक म्हणतात
१९	त्वचा आवरणातून संसर्ग (contamination thro skin)	श्वान दंशद्वारे रेबीज विषाणू, दुषित syrinj द्वारे कावीळ ब व एड्स चे विषाणू या सारखे रोगकारक घटक त्वचे द्वारे शरीरात शरीरात व त्या रोगाचा प्रसार होतो
२०	वारेतून (नाळ) प्रसार (Transplacementor verticle transmission)	संसर्गग्रस्त मातेकडून तिच्या गर्भास वारेमार्फत रोगकारक घटकाचा संसर्ग होऊ शकतो.
२१	वाहनाद्वारे प्रसार (vehicle born transmission)	रोग प्रसारातील महत्वाची वाहने म्हणजे, पाणी,दुध, अन्न, आणि दुषित रक्तमुळे संक्रमित
२२	जंतू शरीरातून बाहेर पडण्याचे मार्ग (Portals of Exit)	रोगग्रहणक्षम व्यक्तीपर्यंत पोचण्यासाठी तथा रोगजंतू मध्ये वाढ होण्या साठी रोगकारक घटक कोणत्या कोणत्या मार्गाने बाहेर पडतो. स्राव ब) शौच क) लघवी ड) त्वचा
२३	शीघ्र निदान (Early Diagnosis)	रुग्ण व रोगवाहक व्यक्तीचे अचूक आणि लवकर निदान हि सर्वात महत्वाची सांसर्गिक रोग प्रसार नियंत्रण महत्वाचा टप्पा होय,
२४	वर्दी (Notification)	काही विशिष्ठ रोगाचे रुग्ण आढळतास आरोग्य यंत्रणे द्वारे कळणे अपेक्षित
२५	अलगीकरण (Isolation)	संसर्गजन्य रोगग्रस्त व्यक्तीस, रोग संक्रामक असेपर्यंतच्या काळात रोगग्रहणक्षम पण निरोगी व्यक्तीच्या संपर्कापासून वेगळे ठेवणे म्हणजे अलगीकरण
२६	शीघ्र व समूळ उपचार	उपचारामुळे रोगाची संसर्गजन्यता,आजाराचा कालावधी आणि रोग प्रसारामुळे होणाऱ्या श्रुखलेतील रुग्णाची संख्या कमी होते,
२७	निगराणी (SERVILLANCE)	
२८	निर्जंतुकीकरण (Disinfection)	शरीराबाहेरील रोगजंतूचा रासायनिक व भौतिक पद्धती वापरून केलेला नाश
२९	मीनः	एखाद्या परीक्षणाचे किंवा घटनेच्या आकडेवारीची सरासरी म्हणजे मीन होय
३०	मिडीयन	पाहणीचे संख्यात्मक निस्कर्ष,उतरत्या किंवा चढत्या क्रमाने लावून त्यातील नेमक्या मध्य संखेस मिडीयन म्हणतात.
३१	मोड	एखाद्या घटनेची तुलना सर्वात जास्त पुनरावृत्ती होत असेल तर त्या घटनेशी संलग्न असलेल्या संखेस मोड म्हणतात.
३२	स्टॅंडर्ड डेव्हीएशन	एखाद्या निरीक्षणाच्या आकड्याच्या सरासरी कीमतीपासून प्रत्येक निरीक्षण कितीने विखुरले आहे, त्याची सरासरी म्हणजे स्टॅंडर्ड डेव्हीएशन होय, थोडक्यात स्टॅंडर्ड डेव्हीएशन म्हणजे निरीक्षणातील आकडेवारी विखरण्याच मोजमाप

अ क्र	संज्ञा	थोडक्यात
३३	इन्सीडनस रेट	$= \frac{\text{एकूण लागण संख्या}}{\text{प्रभावित क्षेत्रातील लोकसंख्या}} * १०००$
३४	प्रीव्हीलेन्स रेट	$= \frac{\text{जुन्या व नवीन केसची संख्या}}{\text{प्रभावित क्षेत्रातील लोकसंख्या}} * १०००$